

Șoferul cu care mergeam adesea dintr-un sat în altul se declara, plin de ironie, „prima rândunică a capitalismului”. Otar, un georgian de vreo patruzeci de ani, care înființase o cojocărie clandestină, după care, fiind denunțat, făcuse pușcărie, iar acum beneficia de libertate condiționată, era stăpânul acestui camion cu caroseria ruginită, într-un ținut din nord. Era pe la mijlocul anilor '70 și „prima rândunică a capitalismului” credea cu sinceritate că s-a descurcat destul de bine. „În plus, aici, la un tip sunt nouă gagici”, repeta el adesea, cu ochii strălucitori și cu un zâmbet hulpav.

Vorbea despre femei mai tot timpul, trăia pentru femei și presupun că până și afacerea lui cu cojocăria avusese drept scop posibilitatea de a îmbrăca și dezbrăca femeile. Inteligent altminteri, și chiar sensibil, își exagera, bineînțeles, crezul său de fustangiu, știind că aceasta era imaginea georgienilor în Rusia: amanți obsedați de cuceriri, monomaniaci ai sexului, bogați și rudimentari. Făcea acest joc caricatural, așa cum străinilor li se întâmplă adeseori să

mimeze clișeele turistice ale țării lor de origine. Ca să nu decepționeze galeria.

În ciuda unui asemenea joc, trupul femeii însemna pentru el, în mod firesc și logic, singurul lucru pentru care merită să trăiești. Iar tortura supremă ar fi fost să nu poată spune acest lucru unui confident binevoitor. De bine, de rău, mi-am asumat acest rol. Recunoscător, Otar era gata să mă ducă și la Polul Nord.

Avea talentul, nu știu cum, de a nu se repeta niciodată în poveștile lui. Deși era vorba invariabil de femei râvnite, seduse, posedate. Le avea în poziția culcat, în picioare, ghemuite în cabina camionului, sprijinite de zidul unui grajd, în rumegatul adormit al vitelor, prin poieni, chiar lângă un mușuroi de furnici („Aveam amândoi fesele ciuruite de porcăriile alea!“), la baia de aburi... Limbajul său era în același timp crud și plin de înflorituri: făcea să „pârâie curul ăla mare ca pe un harbuz“, iar la baie „sânii se umflă, capătă volum, da, cresc ca un aluat care dă pe de lături“, „am proptit-o cu spatele de un cireș, am pătruns-o și am scuturat-o atât de zdravăn

că ne-am trezit cu o ploaie de cireșe căzând peste noi, ne făcusem roșii de zeamă...” În fond, era un adevărat poet al cărnii, iar sinceritatea extazului său în fața trupului feminin salva povestirile de monotonia coitului.

Într-o zi, am făcut imprudența să-l întreb cum puteam ști dacă femeia e gata să-mi accepte sau nu avansurile. „Dacă și-o trage sau nu? a exclamat el, continuând să sucească volanul. Păi e foarte simplu, îi pui o singură și unică întrebare...” Ca un actor de meserie, a prelungit pauza, vizibil încântat să instruiască un tânăr nătăfleş. „Trebuie să afli numai atât: dacă mănâncă scrumbie sărată.

— Scrumbie? De ce?

— Pentru că, dacă mănâncă scrumbie sărată, i-e sete...

— Și ce-i cu asta?

— Și dacă i-e sete, bea multă apă.

— Nu înțeleg...

— Dacă bea apă, se pișă, de acord?

— Bun, și atunci?

— Păi, dacă se pișă, înseamnă că are un sex.

— Asta-i limpede, numai că...

— Și dacă are un sex, și-o trage!”

A izbucnit într-un hohot prelung de râs care a acoperit zgomotul motorului, m-a bătut de câteva ori pe umăr, a uitat de drumul măturat de viforniță. Era chiar în ziua primei zăpezi, la început de septembrie. Abia sosisem într-un sat care părea pustiu și pe care nu l-am recunoscut. Așa cum n-am recunoscut nici izbele transfigurate de stratul de fulgi, nici malurile înalte ale lacului înveșmântate în alb.

Otar a frânat, a înșfăcat o găleată și s-a îndreptat spre un puț. În mod ciudat, camionul său antediluvian consuma tot atâta apă câtă benzină. „Ca și gagica aia care mănâncă scrumbie sărată”, a glumit el, făcându-mi cu ochiul.

Eram pe picior de plecare, când au apărut ele. Două femei, una înaltă și destul de tânără, cealaltă, o bătrână mărunță, urcau panta ce ducea dinspre lac către drum. Făcuseră o baie într-o izbă minusculă al cărei horn încă mai fumega. Bătrâna înainta cu greu, luptând cu rafalele de vânt, apărându-și fața de șfichiuirile ninsorii. Însoțitoarea ei dădea impresia că o sprijină. Era

îmbrăcată cu o manta militară lungă, din cele purtate pe vremuri la cavalerie. Avea capul descoperit (poate că, surprinsă de zăpadă, îi împrumutase broboada bătrânei), iar gâtul, sub stofa groasă a gulerului mantalei, părea de o delicatețe aproape infantilă. Ajunse la drum, au apucat-o spre sat și ne aflam acum față în față. Atunci, o bătaie mai bruscă a vântului i-a îndepărtat reverul hainei de cavalerie și, o clipită doar, i-am zărit albeața pieptului, pe care femeia și l-a acoperit iute, trăgând nervoasă marginile mantalei.

Otar privea fix, prin portiera deschisă, fără să pornească motorul. Îi așteptam comentariile. Mă și gândeam : „sânii se umflă la apă...” Eram sigur că mă așteaptă o astfel de tiradă, ilară și deocheată. Și, pentru prima dată, simțeam că vorbele acelea, chiar spuse în glumă și fără răutate, mi-ar fi căzut rău.

Dar el stătea nemișcat, cu mâinile pe volan și cu privirea ațintită asupra celor două umbre feminine care se topeau încet în viforniță...

Vocea i s-a făcut auzită o dată cu ambalarea motorului și cu scrâșnetul noroiului sub roți :

„A naibii Vera! Așteaptă și tot așteaptă! Mereu și mereu... Și-a irosit viața cu așteptarea asta! El a fost ucis ori a dispărut, nu contează. Bocești, de acord, bei o gură zdravă de votcă, de acord, porți doliu, foarte bine, așa-i obiceiul, dar după aia începi să trăiești din nou. Viața continuă, ce dracu'! Avea șaisprezece ani când el a plecat pe front, în '45, și de atunci așteaptă, pentru că nu s-a primit nici o hârtie în regulă despre moartea omului ei. S-a îngropat aici cu toate bătrânele alea de care tuturor li se rupe și pe care le adună, pe jumătate moarte, din fundul pădurii. Iar ea tot așteaptă... De treizeci de ani, fir-ar să fie! Și ai văzut-o cât e de frumoasă și acum...”

Otar a tăcut, apoi mi-a aruncat o privire feroce și a strigat cu o voce tăioasă: „Povestea asta nu-i despre scrumbii sărate, cretinule!” Era cât pe ce să-i răspund pe același ton, gândindu-mă că insulta mă privea direct, dar n-am spus nimic. Disperarea cu care lovea volanul cu palmele dovedea că-și purta pică lui însuși. Figura sa își pierduse carnația bronzată, devenind cenușie. Simțeam că

refuză cu violență s-o înțeleagă pe femeia aceea, dar că, în același timp, ca un adevărat om de munte, are pentru așteptarea ei respectul aproape sacru pe care îl datorezi unei dorințe supreme, unui jurământ...

Am rămas tăcuți până în oraș, capitala raionului, unde eu am coborât. În piața centrală, acoperită de zăpadă murdară, doi tineri căsătoriți, înconjurați de cei apropiați, tocmai părăseau peronul unei clădiri administrative pentru a se instala în prima mașină a unui cortegiu plin de panglici și pânglicuțe. Pe cer, deasupra acoperișului plat și a unui steag roșu decolorat, trecea un triunghi vioi de rațe sălbatice.

„Știi, la urma urmei, poate că Vera asta are dreptate, mi-a spus Otar ca răspuns la strângerea mea de mână. Și apoi, nici eu și nici tu nu avem dreptul s-o judecăm.“

Nu încercam să o „judec“. Numai că, la câteva zile după acea întâlnire sub ninsoare, am văzut-o, de departe, mergând de-a lungul malului râpos al lacului.